

METODOLOGIJA

Bonitetna ocjena

Bonitetna ocjena se izračunava jednom godišnje temeljem bonitetne ocjene prethodne godine i formule sastavljene iz pokazatelja poslovanja tvrtke. Bonitetna ocjena je podijeljena na pet razreda:

- AAA (najviša bonitetna ocjena)
- AA+
- A+
- BBB
- CCC (najniža bonitetna ocjena)
- - (bonitetnu ocjenu je nemoguće izračunati)

Postupak dodjeljivanja bonitetne ocjene podrazumijeva međusobno izračunavanje pokazatelja i kategorizaciju rezultata i financijske ocjene. Pri izračunavanju koristimo najvažnije skupine pokazatelja, a to su pokazatelji likvidnosti i pokazatelji uspješnosti. Iz svake grupe pokazatelja koristimo one najreprezentativnije.

Bonitetna ocjena se prilagođava veličini poduzeća, broju zaposlenih i visini godišnjeg prometa, u odnosu na poduzeća sličnih djelatnosti. Bonitetna ocjena se izdaje samo subjektima koji imaju izračunate sve pokazatelje.

Onima za koje je nemoguće izračunati određeni pokazatelj potreban za izračunavanje bonitetne ocjene, ista neće biti dodijeljena.

Bonitetna ocjena služi brzom ocjeni tvrtke i njezine stabilnosti. Bonitetna ocjena također okvirno predviđa buduće poslovanje tvrtke i daje nam uvid u to koliko je izgledno da će određena tvrtka u budućnosti biti u stečaju ili u blokadi računa.

Bonitetna ocjena se ne izračunava za sljedeće sektore:

- Javne monetarno-financijske institucije
- Domaće privatne monetarno-financijske institucije
- Monetarno-financijske institucije pod tuđim nadzorom
- Javna osiguravajuća društva i mirovinski fondovi
- Domaća privatna osiguravajuća društva i mirovinski fondovi
- Osiguravajuća društva i mirovinski fondovi pod tuđim nadzorom
- Cjelokupan sektor Financijske i osiguravajuće djelatnosti
- Samozaposleni – poslodavci
- Novonastale tvrtke

Metodologija izračunavanja bonitetne ocjene

Financijska ocjena pokazuje poslovanje poduzeća u protekloj godini, a izračunava se jednom godišnje.

Bonitetna ocjena se izračunava iz najbitnijih i najreprezentativnijih grupa pokazatelja:

1. Omjer likvidnosti

Likvidnost predstavlja sposobnost poduzeća da podmiri svoje obaveze u roku. Koeficijent tekuće likvidnosti mjeri sposobnost poduzeća da podmiri obaveze kada one dospijevaju. Omjer likvidnosti računa se prema formuli: opći omjer likvidnosti = zalihe + potraživanja + gotovina / tekuće obaveze.

Omjer likvidnosti podrazumijeva:

$$\text{Omjer tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Obrtna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$$

$$\text{Omjer smanjene likvidnosti} = \frac{\text{Monetarna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$$

2. Omjer solventnosti

Omjer solventnosti ili omjer financijske strukture pokazuje likvidnost na duži rok. Za ocjenjivanje dugoročne financijske pozicije poduzeća koriste se sljedeći koeficijenti: koeficijent zaduženosti i koeficijent kapitala u odnosu na sredstva. Pod ovim se podrazumijeva:

$$\text{Omjer pokriva stalne imovine} = \frac{\text{Kapital}}{\text{Stalna imovina}}$$

$$\text{Omjer pokriva realne imovine} = \frac{\text{Dugoročni kapital}}{\text{Realna imovina}}$$

$$\text{Omjer pokriva zaliha NOK-om} = \frac{\text{NOK}}{\text{Zalihe + AVR}}$$

$$\text{Omjer pokriva obrtne imovine NOK-om} = \frac{\text{NOK}}{\text{Obrtna imovina}}$$

$$\text{Omjer zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obaveze}}{\text{Kapital}}$$

$$\text{Omjer pokriva kamata zaradom} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Plaćene kamate}}$$

3. Omjer efikasnosti

Omjer efikasnosti ili aktivnosti pokazuje tijek nabavnog i prodajnog procesa. Najvažniji pokazatelji ovog tipa su koeficijent obrta kupaca (potraživanja), koeficijent obrta dobavljača (dugovanja) i koeficijent obrta zaliha:

$$\text{Omjer obrta poslovne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna poslovna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta fiksne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna fiksna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta kapitala} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječan vlasnički kapital}}$$

$$\text{Omjer obrta obrtne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna obrtna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta zaliha} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječne zalihe} + \text{AVR}}$$

$$\text{Omjer obrta potraživanja od kupaca} = \frac{\text{Prihodi od prodaje - eksterno}}{\text{Prosječna potraživanja od kupaca}}$$

$$\text{Omjer obrta obaveza prema dobavljačima} = \frac{\text{Ukupne nabavke}}{\text{Prosječne obaveze prema dobavljačima}}$$

4. Omjer profitabilnosti

Omjer profitabilnosti pokazuje sposobnost zarađivanja poduzeća i ključni je koeficijent u procjeni financijskog uspjeha. U ovaj omjer ulaze:

$$\text{Stopa bruto poslovnog dobitka} = \frac{\text{Bruto poslovni dobitak}}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{Stopa neto poslovnog dobitka} = \frac{\text{Neto poslovni dobitak}}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{Omjer neto profitne margine} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{Trošk kam} * (1 - \text{Stopa poreza})}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{ROA} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{Trošk kam} * (1 - \text{Stopa poreza})}{\text{Prosječna imovina}}$$

$$\text{ROE} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Prosječni neto vlasnički kapital}}$$

Metodologiju temeljem koje se izračunava bonitetna ocjena ustanovili su financijski stručnjaci preciznim i kredibilnim analizama. Temeljem detaljne analize svih navedenih pokazatelja prema zadanim formulama financijski analitičari izračunavaju bonitetnu ocjenu poduzeća.

Ova ocjena je precizan pokazatelj financijskog stanja određene tvrtke i načina na koji ta tvrtka posluje. Temeljem bonitetne ocjene procjenjuje se kvalitetan poslovanja tvrtke, njezina pouzdanost i uspješnost. Tvrtke i poduzetnici tako lakše mogu predvidjeti koliko moraju biti oprezni pri poslovanju s potencijalnim ili postojećim partnerima. Ona također u velikoj mjeri pridonosi transparentnosti poslovanja, kao i sigurnijem i bržem sklapanju partnerstva.